

TEMELJNO ZNAČENJE VINKA ŽGANCA U OTKRIVANJU VEZA IZMEĐU HRVATSKE I MAĐARSKE FOLKLORNE GLAZBE

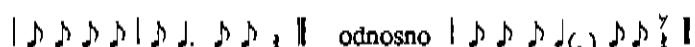
SAŽETAK

Béla Bartók je 1906. planirao na licu mjesata proučavati folklornu glazbu svih susjednih naroda Mađarske. Nažalost, prvi svjetski rat i njegove posljedice onemogućili su njegove planove; nije mogao proći sve zemlje, susjedce Mađarske. Iako je uspio sakupiti slavčku i rumunjsku folklornu glazbu u velikim količinima te ukrajinsku, srpsku, njemačku i romsku u manjoj mjeri - hrvatsku narodnu glazbu nije uopće uspio sakupiti.

Bartók je 1933. sumirao svoje komparativne studije mađarske glazbe i glazbe susjednih naroda, prvo u predavanjima na radiju a kasnije u publikacijama u kojima je opisao gradu drugih istraživača jugoslavenskog materijala. Grada V. R. Dorđevića, L. Kubc i Fr. S. Kuhača ne pokazuje nikakve značajne veze s mađarskom narodnom glazbom, no *Hrvatske pučke popijeve iz Međumurja* (I svezak) Vinka Žganca zaista svjedoči o važnim vezama. Po Bartóku, 389 medimurskih melodija ima mađarska muzička obilježja i j. 60% od cijele grade. Unutarnja podjela je još zanimljivija: 190 melodija ima obilježja starog (pentatoničkog) stila mađarske narodne muzike (30%), 150 "novog stila" i 41 melodija ima također punktirani ritam s drugim stilskim naznakama. Najveće iznenadenje i radost za Bartóka bio je postotak pentatoničkog stila: 30%.

U kasnijim Žgančevim publikacijama vidljiva je interakcija između hrvatskih i mađarskih glazbenih stilova kao i nekih općih tipova napjeva koji potječu iz drugih izvora (arhaičnih opće-europskih, a možda i rimskih ili bizantijskih). U zbirci Vinka Žganca *Zagorje* autor nalazi 2,9% opće-europskih melodija, 4,8% karakterističnih hrvatskih melodija koje imaju mađarske (uglavnom preko-dunavske) varijante i 5,5% s karakterističnim mađarskim utjecajem.

U nekoliko zagorskih napjeva vidljive su istovjetne parlando, rubato završne formule:

Etnomuzikologija, naročito komparativno istraživanje folklorne glazbe Mađara i susjednih naroda, zahvaljuje Žgancu za njegove zbirke gorovo toliko koliko i Bartóku za njegov znanstveni rad.